

Беларускі гістарычны зборнік

37

Беларускае гістарычнае таварыства

Беласток 2012

Białoruskie Towarzystwo Historyczne

Rada naukowa:

prof. dr hab. Stanisław Alexandrowicz (Toruń), prof. Eriks Jēkabsons (Ryga),
prof. dr hab. Jan Jurkiewicz (Poznań), prof. dr hab. Ryhor Łaźko (Homel),
prof. dr David Marples (Edmonton), prof. dr Rimantas Miknys (Wilno),
prof. dr Mathias Niendorf (Greifswald), doc. dr Siarhiej Tokć (Grodno),
prof. Barbara Törnquist-Plewa (Lund), dr Per Rudling (Lund),
prof. dr hab. Zachar Szybieka (Mińsk),
prof. dr hab. Andrzej Zakrzewski (Warszawa)

Recenzenci:

dr Adam Bobryk, prof. dr hab. Jarosław Dumanowski, dr Tadeusz Gawin,
prof. dr hab. Mirosław Golon, prof. dr hab. Bohdan Halczak, dr hab. Walancin Hołubieŭ,
prof. dr hab. Tomasz Kempa, dr Lila Kowkiel, dr doc. Luba Kozik,
prof. dr hab. Alaksandr Kraŭciewicz, dr Rafał Majewski, prof. dr hab. Siarhiej Nowikaŭ,
dr hab. Siarhiej Piwawarczyk, dr Jolita Sarcevičienė, dr Beata Słobodzian,
prof. dr hab. Uładzimir Snapkoŭski, dr hab. Alaksandr Wabiszczewicz,
prof. dr hab. Wiktor Watel, dr Anatol Wialiki

Kolegium redakcyjne:

Eugeniusz Mironowicz (redaktor naczelny),
Dorota Michaluk (zastępca redaktora, sekretarz redakcji),
Marzena Liedke (zastępca redaktora), Oleg Łatyszonek,
Witalis Łuba (red. językowy), Jarosław Iwaniuk (red. strony internetowej),
Sławomir Iwaniuk, Małgorzata Ocytko, Helena Głogowska, Wiesław Choruży

Skład: Adam Pawłowski

Korekta: Witalis Łuba

Wydawca: Białoruskie Towarzystwo Historyczne

Adres redakcji: 15-449 Białystok, ul. Proletariacka 11, tel. 85 744 61 11

E-mail: ebma@interia.pl

Strona internetowa: <http://bzh.kamunikat.org>

Nakład: 500 egz.

Zrealizowano:

- dzięki dotacji Ministra Administracji i Cyfryzacji,
- przy wsparciu finansowym Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego w Białymstoku,
- przy pomocy finansowej Prezydenta Miasta Białegostoku

Na okładce: Profesor Michaś Tkaczoŭ

Spis treści

артыкулы

- Oleg Łatyszonek** — Wczesnośredniowieczne księstwo grodzieńskie w historiografii ostatniego dwudziestolecia..... 7
- Mariola Jarczykowa** — Mowy weselne Krzysztofa Radziwiłła, Piotra Kochlewskiego i Samuela Przytkowskiego..... 23
- Вольга Сабалеўская** — Міхалоўскі кландайк: прамысловое будаўніцтва ў калоніі Нязбудка-Міхалова на рубяжы XIX-XX стагоддзяў..... 38
- Андрэй Кротаў** — Беларуская-польскі міжнацыянальны канфлікт 1918-1920 гг. як фактар развіцця негатыўнага кампанента беларускага стэрэатыпа Польшчы і палякаў..... 53
- Алена Трубчык** — Асноўныя накірункі адукацыйнай палітыкі на беларускай тэрыторыі Грамадзянскага ўпраўлення Усходніх зямель (1919-1920 гг.)..... 70
- Анатоль Трафімчык** — Падзел Беларусі ў асэнсаванні пятаў Заходняй Беларусі..... 91
- Helena Głogowska** — Działalność duszpasterska i literacka księdza Jana Siemaszkiewicza (Janki Byliny) na Białostocczyźnie w latach 1933-1956..... 108
- Eugeniusz Mironowicz** — Próba powołania sprzymierzonego z III Rzeszą państwa białoruskiego (1941-1942)..... 123
- Генадзь Семянчук, Андрэй Мяцельскі, Лявон Калядзінскі** — Прафесар Міхась Ткачоў (10.03.1942 — 31.10.1992) Навуковец. Грамадскі дзеяч. Настаўнік..... 140
- Józef Makarczyk** — Rozwój Kościoła rzymskokatolickiego na Białorusi w okresie postkomunistycznym..... 155
- Jarosław Syrnyk** — Białorusini w Polsce a „Solidarność”..... 171
- Arkadiusz Czwołek** — Wybory prezydenckie na Białorusi w 2006 r..... 185

komunikaty

- Antoni Mironowicz** — Mostowlany nad Świsłoczą..... 217
- Іна Соркіна** — Міхалова ў дакументах архіўных фондаў губернскіх адміністрацый (другая палова XIX — пачатак XX ст.)..... 225
- Алесь Смалянчук** — „Чацвёрты падзел”: Рыжскі трактат у ацэнцы землян-краёўцаў..... 234

materialy źródłowe

- Віталь Галубовіч, Андрэй Вашкевіч** — Інвентар мястэчка Сапоцкін 1704 года..... 242

recenzje, polemiki, informacje bibliograficzne

- Орты Сигизмунда III Вазы. Orty Zygmunta III Wazy*, сост. Игорь Шаталин, Юрий Денисенко, Дмитрий Пядышев, Минск: Смэлток, 2011, 112 с. Тираж 300 экземпляров. (Андрэй Карач)..... 261
- Наталія Білоус, *Тестаменти киян середини XVI — першої половини XVII століття*, Видавничий дім „Простір”, Київ 2011, s. 200, 8 nlb. (ilustracje). (Marzena Liedke)..... 264
- Дзяніс Лісейчыкаў, *Штодзённае жыццё ўніяцкага парафіяльнага святара беларуска-літоўскіх зямель 1720-1839 гг.*, Мінск: Медысон, 2011, 198 с. (Witold Bobryk)..... 268
- В. Р. Карнялюк, *Крынікі ў 1795-1918 гг. Нарысы гісторыі мястэчка*, Гродна: ПВУП „Выдавецтва «Ламарк»”, 2010, 200 с. Наклад 100 паасобнікаў. (Генадзь Семянчук)..... 273
- В. І. Крывуць, *Пад шэпльдай „дзяржаўнага выхавання”: рэалізацыя ўрадавых выхаваўчых канцэпцый на тэрыторыі Заходняй Беларусі (1926-1939)*, Баранавічы: РВА БарДУ, 2010, 195 с. Наклад 110 экз. (Анатоль Трафімчык)..... 276
- Boris Ragula, *Against the Current: The Memoirs of Boris Ragula (as told to Dr Inge Sanmiya)*. Montreal and Kingston: McGills-Queen's University Press, 2005. XIV, 186 pp. (Per Anders Rudling)..... 282

Contents

studies

- Oleg Łatyszonek** — Early Middle Age Hrodna Duchy in the last two decades of historiography..... 7
- Mariola Jarczykowa** — Wedding speeches of Krzysztof Radziwiłł, Piotr Kochlewski and Samuel Przytkowski..... 23
- Olga Sobolevskaya** — Michałowo Klondike: industrial construction building in Niezabudka-Michałowo at the turn of the 19 and 20th centuries..... 38
- Andrey Krotau** — Belarusian-Polish national conflict In 1918-1920 as a factor of development of a negative element of the Belarusian stereotype about Poland and Poles..... 53
- Alena Trubchyk** — Basic directions of educational policy within the Belarusian Area of the Civil Board of Eastern Territories (1919-1920)..... 70
- Anatol Trafimchyk** — Belarus partition understood by West Belarus poets..... 91
- Helena Głogowska** — Pastoral and literary activity of a priest Jan Siemaszkiewicz (Janek Bylina) in the Białystok region in 1933-1956..... 108
- Eugeniusz Mironowicz** — An attempt to appoint a Belarusian State allied with the III Reich (1941-1942)..... 123
- Henadzi Semianchuk, Andrey Miacelski, Leonid Koledinskiy** — Professor Michaś Tkaczoŭ (10.03.1942-31.10.1992). A scientist. A social activist. A teacher..... 140
- Józef Makarczyk** — Development of Roman Catholic Church in Belarus in the post communist period..... 155
- Jarosław Syrnyk** — Belarusians in Poland against „Solidarity”..... 171
- Arkadiusz Czwołek** — Presidential election in Belarus of 2006..... 185

*****

Antoni Mironowicz — Mostowlany on the Świsłocza River..... 217

Ina Sorkina — Michałowo in the light of the records of collections of guberniya administration (the second half of 19th century — the beginning of 20th century)..... 225

Ales Smalanchuk — „The fourth partition”: Ryga’s Treaty in local inhabitants — landowners’ (krajowcy — ziemianie) opinion..... 234

sources

Vital Holubovich, Andrey Vashkevich — The inventory of Sopoćkinie from 1704..... 242

Reviews (ref. Polish contents)